

Братусь І.В.

кандидат філологічних наук, доцент;

Михалевич В.В.

кандидат культурології, доцент;

Житовоз М.Ю.

бакалавр,

Київський університет імені Бориса Грінченка

САЛЬВАДОР ДАЛІ ТА АРТ-ТЕРАПІЯ

Важливим аспектом сюрреалізму є мистецтво, яке формується з уяви, тобто художники висловлюють свої почуття. Це здійснюється на противагу раціональному підходу до бачення мистецтва. В мистецтві ХХ століття відобразилося руйнування політики та європейської культури, що ґрунтувалася на раціоналізмі. Частково ця протидія набула свого апогею в моторошних реаліях Першої світової війни (що потім були затьмарені ще більшими жахіттями Другої світової війни). Але й сформувалася «альтернативна реальність», що передбачала «втечу в емоції».

Сальвадор Далі був іспанським сюрреалістичним живописцем. Він був спроможний зробити те, що не кожен художник міг зробити, а саме «донести зображення з підсвідомості». Використовуючи процес, який Далі назвав «критичною параноеєю», художник початку ХХ-го століття провокував у себе граничні стани, намагаючись продемонструвати, як підсвідомість може виявити себе.

Сальвадор Далі використовував метод проникнення в підсвідомість за допомогою своєї арт-терапії, що є надзвичайно популярною і в наш час. Мова мистецтва – художніми засобами донести до глядачів те, що неможливо висловити словами.

Вчені вважають, що арт-терапія використовує невербальний зв'язок, є мовою мистецтва для розвитку особистості, дає можливість контактувати з глибинними аспектами нашого духовного життя, з внутрішньою реальністю, що складається з наших думок, почуттів, сприйняття і життєвого досвіду. Лікування мистецтвом ґрунтується на тому, що художні образи здатні допомогти нам зрозуміти самих себе і через творче самовираження зробити своє життя щасливішим.

Саме Сальвадор Далі за допомогою методів арт-терапії проникав в своє глибоке підсвідоме, та черпав звідти натхнення. Він по праву вважається найвідомішим сюрреалістичним художником у світі в період з 1929 по 1937 рік. Це пов'язане з тим, що сюрреалізм розвивався паралельно з психологічними досягненнями.

Безумовно, що кожне покоління має свої проблеми – саме виклики ХХ століття сприяли розвитку арт-терапії. Будь то туберкульозні хворі тридцятих або діти з покаліченої фашизмом психікою, саме пошук рішення проблем спонукало шукати все нові шляхи оздоровлення індивідів і колективу.

Хто ж міг тоді уявити, що в ХХІ столітті з'являться вже велика кількість залежних від комп'ютера, соням мільйонам людей інтернет замінить «цілий світ». Спробуємо коротко розкрити історичне значення цифрових технологій в арт-терапії.

Сальвадор Далі розумів, що саме візуальний ряд сьогодні витісняє текст і слово. Точніше, слово і текст видозмінюються – вони стають доповненням коротких і яскравих образів.

Арт-терапія легко засвоює сучасні новації, вона завжди може бути в авангарді прогресивних викликів епохи. Адже проблеми, з якими покликані боротися інструменти арт-терапії, стрімко продукуються «цифровим простором». Всесвітня павутина не тільки з'єднала мільярди людей, вона породила масу негативних впливів, які погіршили й загострили вразливість сучасної людини. На час Сальвадора Далі були інші виклики, ми можемо відстежити еволюцію цього питання.

Нові віяння все більше охоплюють всі сфери людського життя. Безумовно, що відносно свіжі напрямки людської діяльності знаходяться в авангарді видозмін, демонструють готовність до змін і вбирають досягнення «науки і техніки». Сальвадор Далі робив це «на своєму рівні».

Список використаних джерел:

1. Братусь І., Коба А. Новий погляд на наше педагогічне минуле. – Українське слово. – 1997. 6 лютого.
2. Братусь І.В., Михалевич В.В. Історичні аспекти використання інтернет-технологій в арт-терапії (Padlet) / І.В. Братусь, В.В. Михалевич // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 134 (№ 7). – С. 170–171.
3. Михалевич В.В., Братусь І.В. Історичні передумови та перспективи розвитку геймдизайну в Україні / В.В. Михалевич, І.В. Братусь // Гілея: науковий вісник. Збірник наукових праць / Гол. ред. В.М. Вашкевич. – К. : «Видавництво «Гілея», 2018. – Вип. 129 (№ 2). – С. 84–85.
4. Сусанина І.В. Введение в арт-терапию: учеб. пособие / И.В. Сусанина. – Москва : Когито-Центр, 2007. – 93 с.